

تحلیل محتوایی و استنادی مقالات فصلنامه تحقیقات زنان

دکتر نصرت ریاحی نیا^۱

دکتر شکوه نوابی نژاد^۲

چکیده

هدف از پژوهش حاضر، بررسی وضعیت مقالات منتشر شده در نشریه تحقیقات زنان از سال ۱۳۸۶ تا ۱۳۸۹ است که از روش تحلیل محتوایی و استنادی انجام شده است. اهداف جزئی دیگر این پژوهش عبارتند از: تعیین پراکندگی موضوعی، نوع روش استفاده شده، وضعیت زبانی و میزان استناد به منابع مختلف. ابزار گردآوری داده‌ها مشاهده اسنادی و تهیه فهرست اولیه است. جامعه آماری این مطالعه شامل ۹ شماره از فصلنامه تحقیقات زنان از سال ۸۸-۱۳۸۶ که نمونه آماری آن شامل ۶۰ مقاله موجود در این شماره‌های فصلنامه است. داده‌های به دست آمده با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۱۴ تجزیه و تحلیل شد. نتایج تحقیق نشان داد که بیشترین روش استفاده شده، روش توصیفی و بیشترین پوشش موضوعی، اشتغال و کارآفرینی بوده است. هم‌چنین بین میزان مشارکت مردان نسبت به زنان در این نشریه تفاوت معناداری وجود ندارد. پر استنادترین مولفان نیز در این پژوهش مشخص شدند.

کلید واژه‌ها: تحلیل استنادی، تحلیل محتوایی، مقاله‌ها، فصلنامه تحقیقات زنان.

دریافت: ۸۹/۱۱/۲ پذیرش: ۹۰/۱/۱۴

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

---

^۱. دانشیار دانشگاه تربیت معلم تهران
^۲. استاد دانشگاه تربیت معلم تهران

مقدمه و بیان مسأله

تحلیل محتوا یکی از روش های تحقیق و تحلیل اطلاعات استفاده شده در تحقیقات و مطالعات بیش تر رشته ها به طور اعم و در کتابداری به طور اخص است. این روش منظم، عینی و کمی برای تحلیل و برای محتوای آشکار پیام اسناد و مدارک است که با استفاده از روش های آماری انجام می گیرد (Weaver and opperman, ۲۰۰۵). تحلیل استنادی نیز یکی از روش های رایج و معتبر برای ارزیابی تولیدات علمی محققان است و کاربردهای زیادی مانند بهبود کنترل کتابشناختی متون رشته های مختلف، تعیین منابع هسته، گروه بندی، منابع، پیش بینی روند انتشارات، تعیین الگوی استفاده از انواع منابع در فهرست منابع و مأخذ، کشف گرایش نویسندگان مقاله ها در استفاده از منابع متفاوت اطلاعاتی (کتاب، مقاله، پایان نامه و غیره)، تعیین میزان روزآمدی منابع استفاده شده در آثار نویسندگان و تعیین مجله ها، کتاب ها و نویسندگان پراستناد در بر می گیرد.

با توجه به نقش و اهمیتی که مجله های علمی در عرصه علم و دانش دارند، لازم است تا ارزیابی دقیق علمی شوند. شواهد نشان می دهد که درباره تحلیل استنادی، تحقیقات فراوانی در سایر حوزه ها، چه در ایران و چه در خارج از ایران انجام شده است. اما تحقیقات استنادی مقاله های مجلات در مقایسه با تحلیل استنادی دیگر منابع سابقه کم تری دارد. نشریات از اصلی ترین قالب های انتقال دانش در سطح علمی و تحقیقی به حساب می آیند و در مجامع بین المللی کانون توجه را از آن خود کرده به طوری که اختراعات، اکتشافات و یافته های نوین را می توان در چارچوب همین محمل های خاص اطلاعاتی که تا حد امکان اخص و تخصصی شده اند، پیدا کرد. تحلیل محتوایی و استنادی نشریات علمی می تواند ضمن به دست آوردن معیارهای کمی در مورد نویسندگان و مقاله های آن ها که در نشریات علمی چاپ شده است، ابزارهای لازم برای مطالعه کمی و کیفی فراهم کند، در این صورت، نشریات علمی با توجه به اهمیتی که در عرصه علم و دانش دارند، لازم است مورد ارزیابی دقیق علمی قرار گیرند؛ زیرا که ارزیابی تنها ابزاری است که می تواند عملکرد نشریات را مورد سنجش قرار داده و نسبت به استفاده بهینه از آن اطمینان حاصل را به ارمغان آورد.

ارشاد سرابی و اسلامی نژاد (۱۳۸۹)، در تحقیق خود با عنوان «تحلیل محتوای مقالات منتشر شده در مجلات آموزش پزشکی در ایران» این نتیجه را پیدا کردند که بیش ترین موضوعات پژوهش شده در مطالعه حاضر، مدیریت آموزش به شیوه های آموزشی و ارزشیابی برنامه است. مباحثی که در بسیاری از مطالعات که با هدف تحلیل مقالات چاپ شده است، آموزش پزشکی در صدر موضوع مقالات قرار داشته است.

زکی (۱۳۸۷) در تحقیق خود " بررسی و تحلیل محتوای پایان نامه های جهانگردی در ایران " اشاره می کند که مشارکت پژوهشی و تمایل زنان در انجام تحقیقات نسبت به مردان بی شتر می باشد و ۸۳ در صد دانش آموختگان مرد در دوره زمانی سال های ۱۳۶۸ تاکنون به تحقیقات جهانگردی مشغول بوده اند، در حالی است که این رقم بین زنان و دانش آموخته ۸۸ درصد گزارش می شود.

لانینگ وویلر (۲۰۰۸) به بررسی و تحلیل محتوای ۴۶۱ پایان نامه کارشناسی ارشد و دکتری دانشگاه های استرالیا پرداخته اند و نتایج نشان می دهد که پنج رشته بازاریابی، مدیریت و تجارت، علوم محیط زیست و اقتصاد بیش ترین درصد تحقیقات جهانگردی را به خود اختصاص داده اند.

محمدی و دادگر (۱۳۸۶) در مقاله خود "تحلیل استنادی مقاله های منتشر شده در ۳۰ شماره فصلنامه کتابداری و اطلاع رسانی دریافتند که در ۳۰ شماره مجله کتابداری و اطلاع رسانی، ۲۱۹ مقاله منتشر شده که ۱۷۴۰ استناد نیز در این مقاله ها به کار رفته بود و میانگین ۱۱/۹ برای آن ها تعیین شد. در بین محمل های اطلاعاتی، مقاله ها پیش از کتاب ها قرار گرفتند.

شهریاری (۱۳۸۵) در مقاله ای به بررسی وضعیت استناد در مقالات فصلنامه اطلاع رسانی سازمان مدارک علمی ایران از آغاز نشر ۱۳۵۱ تا سال ۱۳۸۱ پرداخت و نشان داد که از مجموع استناد های مطالعه شده، استناد به کتاب با ۴۱٪ و به نشریات ۳۳/۵ درصد و فقط با ۱۰/۷ درصد به منابع الکترونیکی بوده است.

شوکن و کوشیک (۲۰۰۴) در پژوهش مشترک خود به تحلیل استنادی مآخذ ۶۱ مقاله چاپ شده در نشریات پرداختند. نتایج پژوهش نشان داد که ۸۱ درصد از استنادها به نشریات ادواری اختصاص داشته است و قدمت بیش تر استنادها، کم تر از ۲۰ سال است.

پورثانی و آمین پور (۱۳۸۳) در تحلیل محتوای پایان نامه های کارشناسی ارشد رشته های علوم تغذیه و علوم بهداشتی در تغذیه (در دانشگاه های علوم پزشکی شهید بهشتی و تهران) و مقایسه آن ها از نظر پرداختن به اولویت های پژوهش در زمینه تغذیه به تحلیل محتوا پرداخته و اعلام کردند که اختلاف موضوعات از نظر آماری معنادار نبوده و تنوع موضوعی در رشته علوم تغذیه بیش تر بوده است. باتریل و هاون (۲۰۰۲) به بررسی و تحلیل محتوای پایان نامه های دکترای جهانگردی (۱۴۹ مورد) در دانشگاه های بریتانیا و ایرلند در طی سال های ۱۹۹۰ تا ۱۹۹۹ پرداختند. متغیرهای اصلی تحقیق عبارتند از: نوع دانشگاه، سال دفاع، گرایش موضوعی و روش های جمع آوری.

تیو (۱۹۹۸) در تحلیل مقالات مجله Natural Rubber Research به این نتایج رسید که مجلات با (۷۲/۴ درصد) استناد پربسامدترین منبع اطلاعاتی به کار رفته به وسیله نویسندگان این مجله هستند. همچنین (۶۳/۳ درصد) از تحقیقات، مربوط به روش های تجربی و نیمه تجربی با شاهدهای ه مزمان و موازی بوده اند.

عبد ولایه (۲۰۰۲) در مقاله ای به بررسی و شناسایی گرایش های پژوهشی و روش های تحقیق در پایان نامه های تحصیلات تکمیلی رشته کتابداری و اطلاع رسانی پرداخت. نتایج تحقیق وی نشان داد که در این باره زمان، روش های پژوهش، بیشتر، به روش های تجربی گرایش داشته اند و موضوعاتی چون نیازهای اطلاعاتی، مدیریت کتابخانه و استفاده از فن آوری اطلاعات مورد استفاده قرار گرفته است.

اکرمی (۱۳۷۵) تحقیقی با عنوان "ارزیابی پایان نامه های کارشناسی ارشد کتابداری از نظر کاربرد روش های تحقیق در آن ها" انجام داده است. یافته های پژوهش نشان می دهد که ۸۰ درصد پایان نامه ها از روش توصیفی، ۳ درصد تحلیلی- استنادی، ۱۲ درصد تاریخی و ۵ درصد از روش موردی استفاده کرده اند. هم چنین مشخص شد که تنها ۲۱ پایان نامه از ۲۱۴ پایان نامه به طور کامل دارای معیارهای یک تحقیق علمی بوده اند. اشتری (۱۳۸۲) در پژوهش خود با عنوان «تحلیل استنادی مقالات فلسفی فارسی» به این نتیجه رسید که بیش ترین میزان استناد ۹۳/۳۸ درصد مربوط به کتاب و میانگین تعداد استناد در هر مقاله ۱۵ است.

هدف کلی پژوهش حاضر تحلیل محتوایی و استنادی مقالات تألیفی مجله تحقیقات زنان در سالهای ۱۳۸۶-۱۳۸۹ است. اهداف جزئی این پژوهش ۱- تعیین پراکندگی موضوعی مقاله های چاپ شده در فصلنامه؛ ۲- تعیین روش تحقیق استفاده شده در مقالات؛ ۳- تعیین پر استنادترین نویسندگان؛ ۴- تعیین میزان استناد به منابع و میانگین کل استناد؛ ۵- تعیین وضعیت زبانی

استناد و ۶- تعیین وضعیت روزآمد بودن منابع و تعیین نسبت زنان و مردان در تعداد مقالات فصلنامه و بررسی تفاوت آن ها می باشد.

جامعه آماری پژوهش

جامعه آماری این مطالعه شامل ۹ شماره از فصلنامه تحقیقات زنان از سال ۱۳۸۶ تا ۱۳۸۸ است که شامب ۶۰ مقاله موجود در شماره های این فصلنامه می باشد. به عبارت دیگر، چون تعداد جامعه آماری محدود است، به همین جهت نمونه گیری مستقلی صورت نگرفته است.

پرسش های پژوهش

۱. گرایش های موضوعی مقالات منتشر شده در فصلنامه تحقیقات زنان به چه صورت است؟
۲. در تألیف مقالات مجله ذکر شده از چه نوع روش های تحقیق بیش تر استفاده شده است؟
۳. پراستناد ترین نویسندگان کدام اند؟
۴. میزان استناد به منابع و میانگین کل استناد ها چقدر است؟
۵. وضعیت زبانی استفاده شده در استناد های به کار برده شده چگونه است؟
۶. آیا منابع استفاده شده در مقالات فصلنامه روزآمد هستند؟
۷. آیا نویسندگان زن و مرد مقالات به یک نسبت مقاله داشته اند؟

روش پژوهش

در این تحقیق از روش تحلیل محتوا و روش تحلیل استنادی که یکی از شیوه های کتاب سنجی است، استفاده شده است. مهم ترین مزیت تحقیق حاضر، روش امکان عملی انجام آن دو و دورماندن از تعصب ها و اعمال نظرهای مزیت شخصی در نتایج تحقیق می باشد. جامعه آماری این پژوهش، کلیه مقالات فصلنامه تحقیقات زنان از آغاز تا پاییز ۱۳۸۹ است. در حال حاضر در هر سال چهار شماره از نشریه مذکور چاپ شده و به طور متوسط در هر شماره پنج تا هفت مقاله درج می شود که در مجموع ۶۰ مقاله مورد تحلیل محتوایی و استنادی قرار گرفته است. ابزار پژوهش، مشاهده استنادی و استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۱۴ برای تجزیه و تحلیل داده ها بوده است.

یافته های پژوهش

پرسش اول:

گرایش های موضوعی مقالات منتشر شده در فصلنامه تحقیقات زنان به چه صورت است ؟
بررسی اطلاعات جدول ۱ نشان می دهد که در کل ۶۰ مقاله، بیش ترین موضوعات به اشتغال و کارآفرینی زنان با ۱۶/۶۷ درصد و کم ترین موضوعات به عملیات صلح ملل متحد، خسرو شیرین، عزت نفس و سندرم پیش از قاعدگی همگی با ۱/۶۷ درصد اختصاص پیدا کرده است.

جدول ۱ پراکندگی موضوعی در مقالات فصلنامه

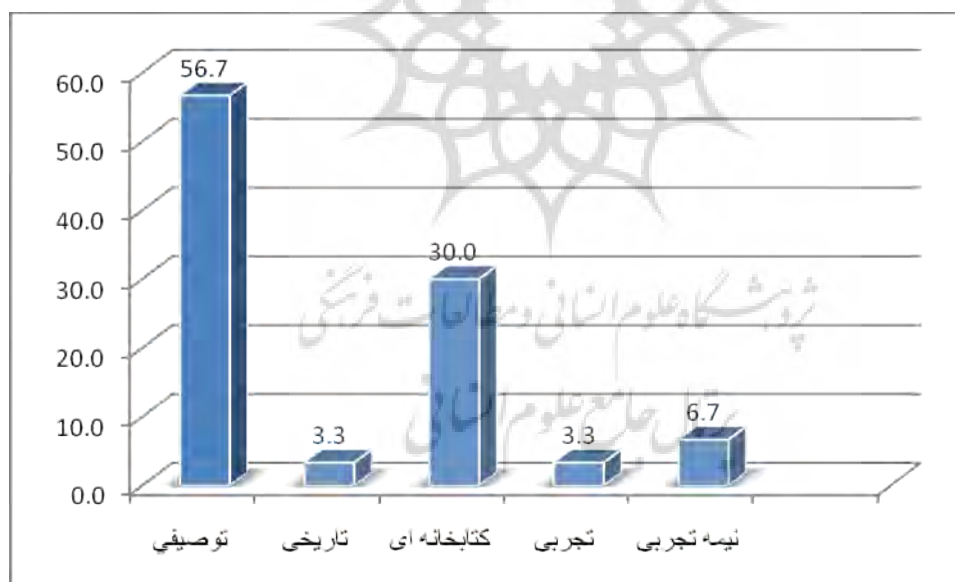
موضوع	فراوانی	درصد
اشتغال و کارآفرینی زنان	۱۰	۱۶/۶۷
تعارضات همسران و خانواده های چند همسری	۶	۱۰
فرهنگ سازمانی و نظریه سقف شیشه ای	۵	۸/۳۳
مشارکت زنان	۵	۸/۳۳
تئوری های جنسیت	۵	۸/۳۳
تاثیر مشاوره گروهی	۴	۶/۶۷
بزهکاری و امنیت	۳	۵
مطالعات زنان و نظریه اجتماعی	۳	۵
تلقیح مصنوعی و رحم جایگزین	۳	۵
توان مندی زنان و برابری جنسیتی	۳	۵
خانواده و حمایت از خانواده	۳	۵
آموزش عالی	۲	۳/۳۳
رضایت زنان از زندگی زناشویی	۲	۳/۳۳
رسانه ها و اینترنت	۲	۳/۳۳
سندرم پیش از قاعدگی	۱	۱/۶۷
عزت نفس	۱	۱/۶۷
خسرو و شیرین	۱	۱/۶۷
عملیات صلح ملل متحد	۱	۱/۶۷

پرسش دوم:

در تألیف مقالات منتشر شده در فصلنامه از چه نوع روش های تحقیق بیش تر استفاده شده است؟ اطلاعات جدول ۲ و نمودار ۱ نشان می دهد که از کل ۶۰ مقاله، ۵۶/۷ درصد مقاله توصیفی، ۳/۳ درصد مقاله تاریخی، ۳۰ درصد مقاله کتابخانه ای، ۳/۳ درصد مقاله تجربی و ۶/۷ درصد مقاله نیمه تجربی هستند. بر این اساس می توان گفت بیش ترین نوع روش پژوهش استفاده شده در این مجله توصیفی و کم ترین آن تاریخی و تجربی است.

جدول ۲ فراوانی مقالات برحسب نوع روش تحقیق

روش	فراوانی	درصد
توصیفی	۳۴	۵۶/۷
تاریخی	۲	۳/۳
کتابخانه ای	۱۸	۳۰
تجربی	۲	۳/۳
نیمه تجربی	۴	۶/۷
کل	۶۰	۱۰۰

نمودار ۱ توزیع فراوانی مقالات بر اساس نوع روش پژوهش

پرسش سوم

پراستنادترین نویسندگان کدام اند؟

جدول ۳ نشان دهنده ی اسامی پر استنادترین نویسندگان است. نتایج نشان می دهد که مهرانگیز کار، شکوه نوایی نژاد، نسرين مصفا و باقر ساروخانی به ترتیب با فراوانی ۸، ۷، ۷ و ۷ پر استنادترین نویسندگان بوده اند. اطلاعات مربوط به سایر نویسندگان پراستناد تا ۴ مورد نیز در جدول گزارش شده است. درباره ی سایر نویسندگان به دلیل کمبود فضا امکان گزارش کردن تک تک آن ها وجود ندارد. به طور کلی ۲۰ نفر از نویسندگان ۳ استنادی، ۵۹ نفر دو استنادی و ۵۱۶ نفر تک استنادی بوده اند.

جدول ۳ توزیع فراوانی پر استنادترین نویسنده

نام	فراوانی	درصد	نام	فراوانی	درصد
مهرانگیز کار	۸	۱/۳	امامی	۴	۰/۱۶۵
شکوه نوایی نژاد	۷	۱/۱۴	محمد مومن	۴	۰/۱۶۵
نسرين مصفا	۷	۱/۱۴	بهناز اشتری	۴	۰/۱۶۵
باقر ساروخانی	۷	۱/۱۴	سعیده گروسی	۴	۰/۱۶۵
شهلا اعزازی	۶	۰/۹۸	محمد رحیم اسفیدانی	۴	۰/۱۶۵
پاملا آبوت	۶	۰/۹۸	الهه حجازی	۴	۰/۱۶۵
کلر والاس	۶	۰/۹۸	مقصود فراستخواه	۴	۰/۱۶۵
عادل آذر	۶	۰/۹۸	حمیرا مشیرزاده	۴	۰/۱۶۵
زهره خسروی	۵	۰/۸۱	سه نویسنده ای	۲۰	۳/۲۵
آنتونی گیدنز	۵	۰/۸۱	دو نویسنده ای	۵۹	۹/۵۹
جورج ریترز	۵	۰/۸۱	تک نویسنده ای	۵۱۶	۸۳/۹
پور داوود	۴	۰/۱۶۵	کل	۶۱۵	۱۰۰

پرسش چهارم

میزان استناد به منابع و میانگین کل استنادها چه قدر است؟

اطلاعات جدول ۴ میانگین کل استنادها براساس نوع منبع و زبان است، هم چنین نشان می دهد از کل ۱۶۴۹ منبع مختلف، به طور متوسط ۴۴/۳ درصد را کتاب ها، ۳۸/۸ درصد را مقالات، ۴/۷ درصد از منابع را نیز پایان نامه و ۴/۴ درصد از منابع نیز وب سایت ها بوده اند. سهم سایر منابع نیز در این بین ۷/۸ درصد است. به علاوه از ۴۴/۳ کتاب ۲۲ درصد به زبان فارسی، ۲۰/۶ درصد به زبان انگلیسی و ۱/۶ درصد به زبان عربی بوده است. از ۳۸/۸ مقاله ۱۵ درصد به فارسی و ۲۳/۸ درصد به انگلیسی بوده است. از ۴/۷ درصد پایان نامه نیز ۳/۸ درصد به زبان فارسی و ۰/۹ درصد به انگلیسی بوده است.

جدول ۴ توزیع فراوانی منابع بر اساس نوع منبع و زبان

منبع	زبان	فارسی	انگلیسی	عربی	کل
کتاب	۳۶۳ ٪۲۲	۳۴۰ ٪۲۰/۶	۲۷ ٪۱/۶	۷۳۰ ٪۴۴/۳	
مقالات	۲۴۷ ٪۱۵	۳۹۳ ٪۲۳/۸	۰ ٪۰	۶۴۰ ٪۳۸/۸	
پایان نامه	۶۲ ٪۳/۸	۱۵ ٪۰/۹	۰ ٪۰	۷۷ ٪۴/۷	
وب سایت	۰ ٪۰	۷۳ ٪۴/۴	۰ ٪۰	۷۳ ٪۴/۴	
منابع دیگر	۱۲۹ ٪۷/۸	۰ ٪۰	۰ ٪۰	۱۲۹ ٪۷/۸	
کل	۸۷۴ ٪۵۳	۷۴۸ ٪۴۵/۴	۲۷ ٪۱/۶	۱۶۴۹ ۱۰۰	

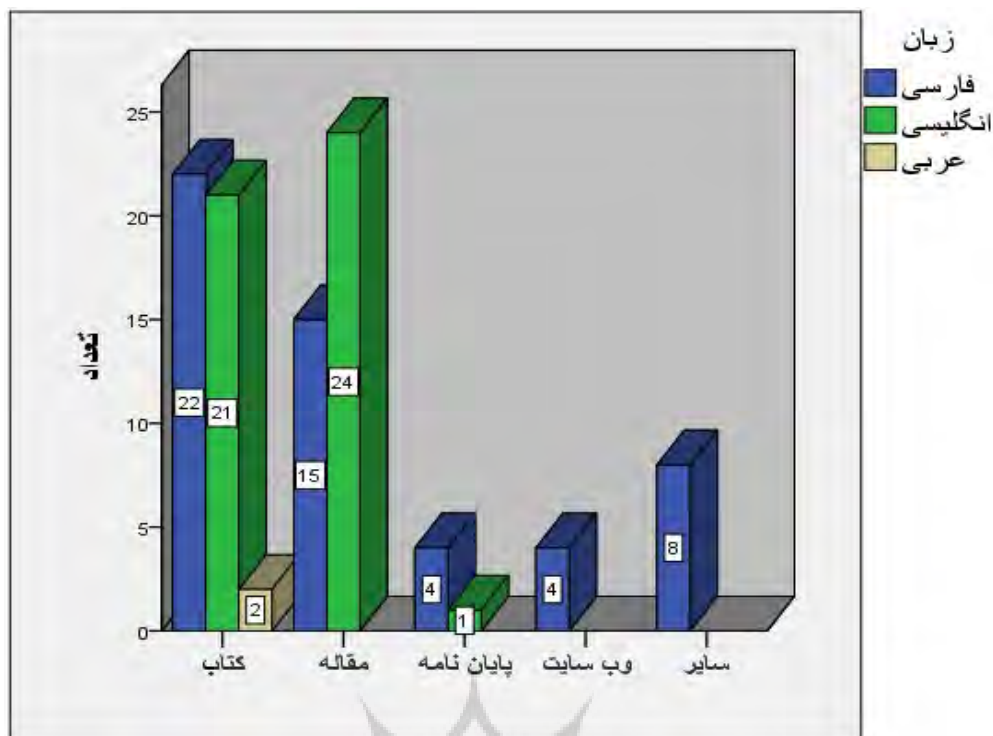
پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
 رتال جامع علوم انسانی

پرسش پنجم

وضعیت زبانی استفاده شده در استناد های بکار برده شده چگونه است؟

اطلاعات نمودار ۲ و جدول ۴ نشان می دهد که از ۷۳۰ مورد کتاب ۲۲ درصد به زبان فارسی، ۲۰/۶ درصد به زبان انگلیسی و ۱/۶ درصد به زبان عربی بوده اند. از ۶۴۰ مقاله ۱۵ درصد به زبان فارسی و ۲۳/۸ درصد به زبان انگلیسی بوده اند. از ۷۷ پایان نامه، ۳/۸ درصد فارسی و ۰/۹ درصد نیز انگلیسی بوده اند. همه ۷۳ وب سایت به زبان انگلیسی بوده است. در بین منابع موجود مقالات انگلیسی دارای بیشترین سهم را داشته اند و پایان نامه های انگلیسی دارای کمترین سهم بوده اند.

نمودار ۲ توزیع فراوانی منابع براساس زبان

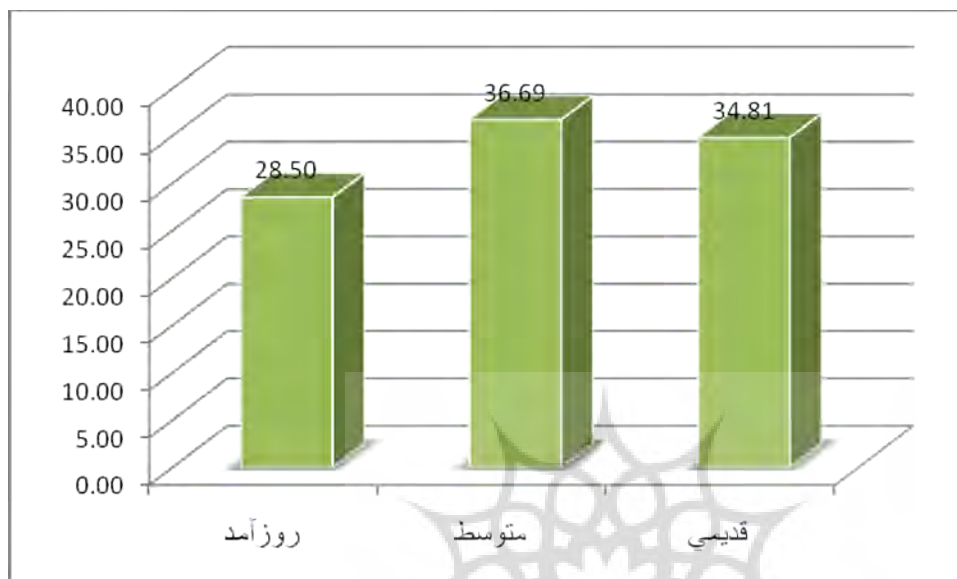
پرسش ششم

آیا منابع استفاده شده در مقالات فصلنامه روزآمد هستند؟

برای پاسخ گویی به این سؤال منابع براساس فاصله زمانی از سال ۱۳۸۹ به پایین به صورت ۱ تا ۷ سال (به عنوان منابع روزآمد)، ۷ تا ۱۴ سال (به عنوان منابع متوسط) و بالاتر از ۱۴ سال (به عنوان منابع قدیمی) دسته بندی شده اند. نتایج نمودار ۳ نشان می دهد که ۲۸/۵ درصد از منابع روزآمد، ۳۶/۶۹ درصد متوسط و ۳۴/۸۱ درصد قدیمی بوده اند. به علاوه نتایج آزمون کای دو در جدول ۵ نشان می دهد که میتوان فرض صفر مبنی بر توزیع یکنواخت منابع در هر سه حالت به روز، متوسط و قدیمی را رد کرد و نتیجه گرفت که توزیع مشاهده شده از توزیع مورد انتظار متفاوت است به دنبال معنادار شدن آزمون مجذور خی براساس الگوی فراوانی مشاهده می توان گفت بیش تر منابع متوسط و قدیمی هستند تا به روز.

جدول ۵ نتایج آزمون مجذور خی برای بررسی روزآمد بودن منابع

معناداری	درجه آزادی	مجذور خی	فراوانی	طبقات
۰/۰۰۰۱	۲	۱۸/۱۹۴	۴۷۰	به روز (۷-۱)
			۶۰۵	متوسط (۱۴-۷)
			۵۷۴	قدیمی (بالتر از ۱۴)

نمودار ۳ توزیع فراوانی منابع براساس روزآمد بودن

پرسش هفتم:

آیا نویسندگان زن و مرد به یک نسبت مقاله داشته اند؟

برای مقایسه وضعیت زنان و مردان نویسنده از آزمون مجذور خی استفاده شده است. نتایج این آزمون در جدول ۶ نشان می دهد که بین فراوانی زنان و مردان نویسنده تفاوت وجود دارد (زنان ۴۸ نفر و مردان ۳۸ نفر)؛ هر چند این تفاوت از نظر آماری معنادار نیست.

جدول ۶ نتایج آزمون مجذور خی بر روی جنسیت نویسندگان

سطح معناداری	درجه آزادی	مجذور خی	تعداد	جنسیت
۰/۲۸۱	۱	۱/۱۶۳	۴۸	زن
			۳۸	مرد

نتایج جدول ۷ برای بررسی جزئیات بیش تر در این خصوص نشان می دهد که ۵۵/۸ درصد از نویسندگان را زنان و ۴۴/۲ درصد را مردان تشکیل می دهند. به علاوه از ۲۳ مقاله تک نویسنده ای، ۶۹/۶ درصد را زنان و ۳۰/۴ درصد را مردان به خود اختصاص داده اند. از ۲۹ مقاله دو نویسنده ای، ۵۱/۷ درصد را زنان و ۴۸/۳ درصد را زنان به خود اختصاص داده اند. از ۲۳ مقاله سه نویسنده ای ۵۲/۲ درصد را زنان و ۴۷/۸ درصد را مردان به خود اختصاص داده اند و در نهایت از ۱۱ مقاله ای که تعداد نویسندگان آن ها بیشتر از ۴ مورد بوده است، ۴۵/۵ درصد را زنان و ۵۴/۵ درصد را مردان تشکیل داده اند.

جدول ۷ فراوانی مقالات منتشر شده بر اساس جنس و تعداد نویسندگان

کل	بیش تر	سه	دو	یک	تعداد نویسندگان
					جنس
۴۸ (.۵۵/۸)	۵ (.۴۵/۵)	۱۲ (.۵۲/۲)	۱۵ (.۵۱/۷)	۱۶ (.۶۹/۶)	زن
۳۸ (.۴۴/۲)	۶ (.۵۴/۵)	۱۱ (.۴۷/۸)	۱۴ (.۴۸/۳)	۷ (.۳۰/۴)	مرد
۸۶ ۱۰۰	۱۱ (.۱۲/۸)	۲۳ (.۲۶/۷)	۲۹ (.۳۳/۷)	۲۳ (.۲۶/۷)	کل

نتیجه گیری

پژوهش اخیر نشان داد که بیش ترین موضوعات پژوهش شده در مطالعه حاضر، اشتغال و کار آفرینی زنان می باشد که در صدر موضوعات قرار گرفته است و نویسندگان کم ترین میزان توجه را به موضوعاتی نظیر عزت نفس، سندروم پیش از قاعدگی، رسانه ها و اینترنت داشته اند. این پژوهش نیز نشان داد که مشارکت پژوهشی و تمایل زنان در انجام تحقیقات نسبت به مردان بیش تر می باشد که با تحقیق (زکی، ۱۳۸۷) مطابقت دارد. از دیگر نتایج پژوهش اخیر این است که بیش ترین محملی که در منابع فارسی زبان مورد استفاده واقع شده، کتاب بوده است که این مورد با تحقیق (محمدی و دادگر، ۱۳۸۶ و تیو، ۱۹۹۸) تطبیق می کند. عکس این مقوله در منابع لاتین صادق است. به این معنا که در منابع انگلیسی از مقالات بیش از کتاب ها برای استناد استفاده شده است. از نتایج دیگر این پژوهش مشخص کردن پر استنادترین نویسندگان منابع موجود در بین سال های مورد بررسی این مقالات بوده است.

در نهایت این پژوهش نشان داد که بیش ترین روش تحقیق استفاده شده در نوشتن مقالات فصلنامه تحقیقات زنان، روش توصیفی و کم ترین روش استفاده شده، روش تجربی بوده است که شاید با ماهیت موضوعی مجله همخوانی داشته باشد و بیش ترین منابع استفاده شده در استنادها از نظر روزآمدی در حد متوسط می باشند.

منابع

- ✓ اشتری، م. (۱۳۸۰) «تحلیل استنادی مقالات فلسفی فارسی طی سالهای ۷۷-۱۳۷۰»، فصلنامه کتاب، ۱۴ (۲).
- ✓ ارشاد سرابی و اسلامی نژاد، ط. شفیعیان، ه. (۱۳۸۹) «تحلیل محتوایی مقالات منتشر شده در مجلات آموزش پزشکی در ایران»، مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی، دوره هفتم، شماره دوم.
- ✓ اکرمی، ر. (۱۳۷۵) «ارزیابی پایان نامه های کارشناسی ارشد کتابداری از نظر کاربرد روش های تحقیق در آن ها از سال ۱۳۵۵ تا ۱۳۷۰ در سه دانشگاه تهران، شیراز و علوم پزشکی ایران» پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه علوم پزشکی ایران.
- ✓ پورثانی، م : امین پور، آ. (۱۳۸۳) «تحلیل محتوایی پایان نامه های کارشناسی ارشد رشته های علوم تغذیه و علوم بهداشتی در تغذیه در دانشگاه های علوم پزشکی شهید بهشتی و تهران و مقایسه آن ها از نظر پرداختن به اولویت های پژوهشی در زمینه تغذیه. هفتمین کنگره تغذیه ایران»، رشت. دانشگاه علوم پزشکی گیلان.
- ✓ شهریاری، پ. (۱۳۸۵) «تحلیل استنادی مقالات فصلنامه علوم اطلاع رسانی در سال ۸۵-۱۳۸۱»، فصلنامه کتاب، شماره ۸۶.
- ✓ زکی، م. (۱۳۸۷) «بررسی و تحلیل محتوای پایان نامه های جهانگردی در ایران مجله علوم و فناوری اطلاعات ، دوره ۲۴، ش ۱، پاییز. محمدی، م و دادگر، م (۱۳۸۶) تحلیل استنادی مقاله های منتشر شده درسی شماره فصلنامه کتابداری و اطلاع رسانی. فصلنامه کتابداری و اطلاع رسانی، ۱۰ (۲).
- ✓ Abdoulaye , K. (۲۰۰۲) Research Trends in library and information Science at the International Islamic University Malaysia, Library Review , ۵۱(۱).
- ✓ Botterill, H. (۲۰۰۲) A Survey of doctoral thesis accepted by Universities in the U. K For studies related to tourism, Tourism studies ۲(۳).
- ✓ Laing, J & Weiler, B. (۲۰۰۸) Postgraduate Tourism in American Latin, Paper presented in the ۱۷th the Conference of Latin Americans Geographers.
- ✓ Shokeen, Akaushik, S. (۲۰۰۴) Indian Journal Plant physiology: A Citation analysis.” Annals of library and Information Studies, Vol.۵۱ (۳).
- ✓ Tiew, w. (۱۹۹۸) “Journal Natural Rubber Research, ۱۹۸۷-۱۹۹۶”. Bibliometric Study. Islamic Bulletin, ۴۳(۲).
- ✓ Wearer, D & Opperman, M. (۲۰۰۰) Turism management Sydney: John Wiley & Sons.

پروپوزیشن گاہ علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی